

CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ

I. Kiến thức cốt lõi

- Chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế
- Cơ cấu ngành kinh tế đang chuyển dịch theo hướng:
 - Tăng nhanh tỉ trọng của khu vực II, giảm nhanh tỉ trọng của khu vực I,
 - Khu vực III dịch vụ có tỉ trọng khá cao nhưng chưa ổn định.
 - Tuy nhiên tốc độ chuyển dịch còn chậm, chưa đáp ứng được yêu cầu giai đoạn mới.
 - Sự chuyển dịch trong nội bộ từng ngành.
- Khu vực I: Giảm tỉ trọng của ngành nông nghiệp, tăng tỉ trọng của ngành thủy sản. Trong nông nghiệp, tỉ trọng ngành trồng trọt giảm, ngành chăn nuôi tăng.
- Khu vực II: Tăng tỉ trọng của công nghiệp chế biến, giảm tỉ trọng của công nghiệp khai thác. Đa dạng hóa các sản phẩm đáp ứng yêu cầu thị trường nhất là các sản phẩm cao cấp, có chất lượng và có sức cạnh tranh.
- Khu vực III: Tăng nhanh các lĩnh vực liên quan đến kết cấu hạ tầng, phát triển đô thị và các dịch vụ mới.
- Chuyển dịch cơ cấu thành phần kinh tế
 - Kinh tế Nhà nước giảm tỉ trọng nhưng vẫn giữ vai trò chủ đạo trong nền kinh tế. Các ngành và lĩnh vực kinh tế then chốt vẫn do Nhà nước quản lí.
 - Khu vực kinh tế tư nhân và khu vực kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài tăng tỉ trọng.
- Chuyển dịch cơ cấu lãnh thổ kinh tế
 - Hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế, các vùng chuyên canh, các khu công nghiệp tập trung, khu chế xuất có quy mô lớn.
 - Cả nước đã hình thành 3 vùng kinh tế trọng điểm: Vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc, vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, vùng kinh tế trọng điểm phía Nam.
 - Tỉ trọng của các vùng trong giá trị sản xuất cả nước có nhiều biến động khẳng định vị thế các vùng trong cả nước. Ví dụ vùng Đông Nam Bộ là vùng công nghiệp phát triển mạnh nhất, đồng bằng sông Cửu Long lại là vùng trọng điểm sản xuất lương thực, thực phẩm.

II. Luyện tập

Câu 1. Em hãy trình bày xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo ngành ở nước ta?

Hướng dẫn trả lời

- Xu hướng chuyển dịch cơ cấu ngành theo hướng công nghiệp hóa và hiện đại hóa:
 - Tăng tỉ trọng của khu vực II (công nghiệp và xây dựng, năm 1990 đạt 22,7 % là khu vực có tỉ trọng thấp nhất trong GDP, năm 2005 đã đạt 41%, trở thành khu vực có tỉ trọng cao nhất trong GDP)

+Giảm tỉ trọng của khu vực I(nông lâm thủy sản,năm 1990 đạt 38,7% là khu vực có tỉ trọng cao nhất trong GDP ,năm 2005 chỉ còn 21 %trở thành khu vực có tỉ trọng thấp nhất trong GDP)

+Tỉ trọng của khu vực III(dịch vụ) tuy chưa ổn định nhưng nhìn chung là chuyển biến tích cực,có tỉ trọng khá cao,năm 1990 là 38,6% năm 2005 đạt 38 %)

- Sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế trong nội bộ ngành khá rõ:

Ở khu vực I:

+Xu hướng là giảm tỉ trọng ngành nông nghiệp ,tăng tỉ trọng ngành thủy sản .Năm 1990 tỉ trọng ngành nông nghiệp là 83.4% đến năm 2005 chỉ còn 71,5 %.Tỉ trọng ngành thủy sản lại tăng từ 8,7 % lên 24,8 % trong cùng thời kì.

+Riêng trong nông nghiệp, tỉ trọng của ngành trồng trọt giảm, từ năm 1990 đến năm 2005 giảm từ 79,3% xuống 73,5 % ;tỉ trọng của ngành chăn nuôi lại tăng từ 17,9% lên 24,7 %.

+Trong ngành trồng trọt: Giảm tỉ trọng cây lương thực ,tăng tỉ trọng cây công nghiệp,nhất là những loại cây phục vụ xuất khẩu và làm nguyên liệu cho công nghiệp có giá trị cao.

Ở Khu vực II:

+Công nghiệp đang có xu hướng chuyển đổi cơ cấu ngành sản xuất và đa dạng hóa sản phẩm để phù hợp với yêu cầu của thị trường và tăng hiệu quả đầu tư.

+Ngành công nghiệp chế biến có tỉ trọng tăng ,công nghiệp khai thác mỏ có tỉ trọng giảm.

+Trong từng ngành công nghiệp,cơ cấu sản phẩm cao cấp,có chất lượng và cạnh tranh được về chất lượng và giá cả.

+Giảm các loại sản phẩm chất lượng thấp và trung bình không phù hợp với yêu cầu của thị trường trong nước và xuất khẩu.

Ở khu vực III:

+Đã có những bước tăng trưởng,nhất là trong lĩnh vực liên quan đến kết cấu hạ tầng kinh tế và phát triển đô thị.Nhiều loại hình dịch vụ mới ra đời như:viễn thông,tư vấn đầu tư,chuyên giao công nghệ...

Câu 2: Xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo thành phần kinh tế và theo lãnh thổ ở nước ta được thể hiện như thế nào?

Hướng dẫn trả lời

a>Xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo thành phần kinh tế:

- Kinh tế Nhà nước giảm tỉ trọng trong cơ cấu GDP, từ năm 1995 đến năm giảm từ 40,2% xuống 38,4%. Tuy nhiên kinh tế Nhà nước vẫn giữ vai trò chủ đạo trong nền kinh tế. Các ngành và lĩnh vực kinh tế then chốt vẫn do Nhà nước quản lí.

- Khu vực kinh tế tư nhân và khu vực kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài tăng tỉ trọng. Trong cùng thời kì trên:

Kinh tế tư nhân tăng từ 7,4% lên 8,9%.

Kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài tăng từ 6,3% lên 16%. Đây là khu vực có mức tăng nhanh nhất, đặc biệt là từ khi nước ta gia nhập WTO.

b) Xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo lãnh thổ:

- Hình thành các vùng động lực phát triển kinh tế, các vùng chuyên canh và các khu công nghiệp tập trung, khu chế xuất có qui mô lớn.
- Cả nước đã hình thành 3 vùng kinh tế trọng điểm: Vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ, vùng kinh tế trọng điểm miền Trung, vùng kinh tế trọng điểm phía Nam.
- Tỉ trọng của các vùng trong giá trị sản xuất cả nước có nhiều biến động khẳng định vị thế các vùng trong cả nước. Ví dụ vùng Đông Nam Bộ là vùng công nghiệp phát triển mạnh nhất chiếm 55,6% giá trị sản xuất công nghiệp năm 2005. Trong khi Đồng bằng sông Cửu Long lại là vùng trọng điểm sản xuất lương thực, thực phẩm, chiếm 40,7% giá trị nông lâm thủy sản cả nước.

Câu 3. Cho bảng số liệu:

Giá trị sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản của nước ta (giá thực tế)

(Đơn vị: tỉ đồng)

Ngành	Năm	
	2000	2005
Nông nghiệp	129140,5	183342,4
Lâm nghiệp	7673,9	9496,2
Thủy sản	26498,9	63549,2
Tổng số	163313,3	256387,8

- a. Tính tỉ trọng của từng ngành trong tổng giá trị sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản qua các năm.
- b. Vẽ biểu đồ thể hiện quy mô và cơ cấu giá trị sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản của nước ta năm 2000 và 2005.
- c. Nhận xét về sự chuyển dịch cơ cấu sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản.

Hướng dẫn trả lời

- a) Tỉ trọng của từng ngành trong tổng giá trị sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản qua các năm:

Ngành	Năm	
	2000	2005
Nông nghiệp	79,1	71,5
Lâm nghiệp	4,7	3,7
Thủy sản	16,2	24,8
Tổng số	100,0	100,0

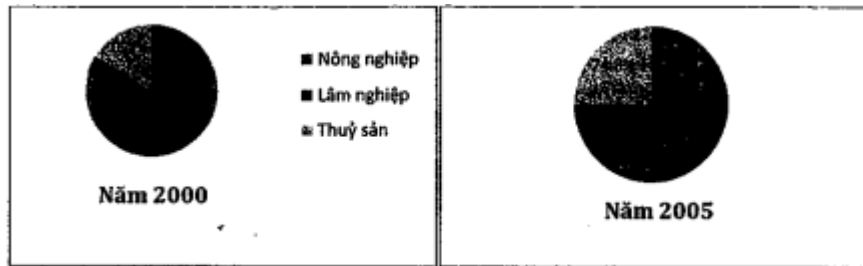

b) Vẽ biểu đồ quy mô và cơ cấu:

❖ Vẽ biểu đồ tròn cơ cấu giá trị năm 2000 có bán kính $r = 1$ đvbk.

Vẽ biểu đồ tròn cơ cấu giá trị năm 2005 có bán kính $R = \sqrt{1,57} = 1,25$.

Thể hiện đủ các bước, có kí hiệu, chú giải, năm.

BIỂU ĐỒ CƠ CẤU GIÁ TRỊ SẢN XUẤT NÔNG, LÂM NGHIỆP VÀ THỦY SẢN NƯỚC TA

c) Nhận xét về sự chuyển dịch cơ cấu sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản:

- Cơ cấu giá trị kính tế của khu vực I có sự chuyển dịch theo hướng:

- Tăng tỉ trọng của ngành thủy sản: Năm 2000, ngành thủy sản mới chiếm 16,2% thì năm 2005 đạt 24,8% (tăng 8,6% sau 5 năm).

- Giảm tỉ trọng của ngành nông nghiệp và lâm nghiệp (trong cùng thời gian tương ứng, nông nghiệp giảm từ 79,1% xuống 71,5%; lâm nghiệp giảm từ 4,7% xuống 3,7%).

- Sự giảm tỉ trọng ngành nông nghiệp và tăng tỉ trọng của ngành thủy sản là sự chuyển dịch tích cực, cho thấy nước ta đang tận dụng và phát huy thế mạnh của ngành thủy sản, đa dạng hoá sản xuất. Tuy nhiên sự chuyển dịch này còn chậm, tỉ trọng của ngành nông

nghiệp còn cao.

- Ngành lâm nghiệp có tỉ trọng thấp và vẫn bị giảm sút chứng tỏ tài nguyên rừng của nước ta đã bị suy thoái nặng nề. Chính vì vậy hiện nay chúng ta chú trọng hơn việc cải tạo, tu bổ và trồng mới rừng hơn là việc khai thác tài nguyên rừng.

HOC247

Vững vàng nền tảng, Khai sáng tương lai

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường *PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An* và các trường Chuyên khác cùng *TS.Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn.*

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học** và **Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: *TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn* cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.